

راهنمای معلم در ارزش‌یابی کیفی (توصیفی)

معصومه حبیب پور

تحقق و سطوح عملکرد، به صورت نمودار تفصیلی آمده‌اند. آموزگاران و کارشناسان محترم، برای دریافت اطلاعات بیشتر و یا ارائه‌ی نظرات سازنده، می‌توانند به وبسایت دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی به نشانی:

<http://www.talif.sch.ir>

و یا صندوق پست الکترونیک:

talif@talif.sch.ir

مراجعه کنند. در شرایطی که کمبود منابع فارسی در زمینه‌ی ارزش‌یابی توصیفی به شدت به چشم می‌خورد، مطالعه‌ی مطالب این کتاب می‌تواند دریچه‌ای گشوده شده بر آگاهی‌های جدید باشد.

ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی، با به‌کارگیری روش‌ها و ابزارهای متنوع، به دنبال اطلاعاتی است که بر اساس آن بتواند درباره‌ی بهبود یادگیری دانش‌آموزان و بهینه‌سازی روش‌های تدریس تصمیم‌گیری کند و اقدامات ضروری را به اجرا درآورد.

بر اساس مصوبه‌ی شورای عالی آموزش و پرورش، طرح ارزش‌یابی کیفی یا به عبارت دیگر ارزش‌یابی توصیفی، با جهت‌گیری اصلاحی و از ارزش‌یابی کمی به کیفی - کمی در دوره‌ی ابتدایی، پس از پنج سال اجرای آزمایشی، از ابتدای سال تحصیلی ۸۸-۸۹ به صورت پلکانی از پایه‌ی اول ابتدایی آغاز شده است.

برای اجرای دقیق این طرح، دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، کتاب راهنمای معلم در ارزش‌یابی توصیفی، ویژه‌ی معلمان پایه‌ی اول ابتدایی را در قالب اثری خواندنی تولید کرده است. کتاب در سه فصل با یک دیباچه، مقدمه، کلید واژه‌ها و منابع، به تفصیل به موضوع مورد نظر می‌پردازد و در واقع به مبانی نظری ارزش‌یابی توصیفی، منابع جمع‌آوری اطلاعات و اهداف برنامه‌های درسی و سطوح‌های عملکردی یادگیری دانش‌آموزان نظر دارد.

ارزش‌یابی توصیفی به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان توجه می‌کند و در پی رشد قابلیت‌های آن‌هاست. در فصل سوم کتاب، برای درس‌های قرآن، تربیت بدنی، ریاضی، فارسی، علوم تجربی و هنر، اهداف، نشانه‌های

علوم در خانه، علوم در کلاس

آشنایی با مجموعه‌ی هشت جلدی
انتشارات منظومه‌ی خرد در زمینه‌ی علوم ابتدایی

مجموعه‌ی هشت جلدی کتاب‌های کار علوم دبستان، توسط انتشارات منظومه‌ی خرد در تهران منتشر شد. در این مجموعه، کتاب‌های «علوم در خانه» و «علوم در کلاس»، از پایه‌ی دوم تا پایه‌ی پنجم ابتدایی، به صورت مصور و در دو جلد برای هر پایه، به چاپ رسیده است.

در هر دو کتاب، از انواع سؤال‌های حافظه محور و مفهومی، مطابق استانداردهای درسی استفاده شده است. کتاب‌ها از تصاویر متعددی بهره می‌برند که بر جذابیت آن‌ها از نگاه کاربران (دانش‌آموزان و آموزگاران) می‌افزایند.

ناشر می‌نویسد: «علوم در کلاس»، مکمل تدریس و فعالیت‌های معلم در کلاس است و «علوم در خانه»، به صورتی است که دانش‌آموز می‌تواند پس از تدریس هر قسمت توسط معلم، تمرین‌های آن را در خانه انجام دهد.»

در بخش‌هایی به نام «تحقیق کنید»، دانش‌آموزان می‌آموزند، برای یافتن پاسخ یک سؤال، چگونه از منابع گوناگون استفاده کنند. در بخش «فعالیت» نیز از طریق انجام کارهای علمی ساده، عملاً با موضوع درس آشنا می‌شوند.

علوم در کلاس به تعمیق یادگیری در هنگام تدریس کمک می‌کند و مطالب به گونه‌ای طراحی شده‌اند که دانش‌آموزان را به درس و پدیده‌های علمی علاقه‌مند می‌سازند.

تشویق کودک به رنگ‌کردن مباحثی که مطلبی برای یادگرفتن

هنر بودن

* نویسنده: اریک فروم

* مترجم: پروین قائمی

* ناشر: آشیان (۶۶۹۷۲۷۹۲-۰۲۱)

* چاپ: اول، ۱۳۸۸.

* تعداد صفحات و قیمت: ۲۰۰ صفحه، ۳۳۰۰ تومان.

مترجم کتاب حاضر، علاقه‌ی خاصی به مطالب روان‌شناسی دارد و تا به حال کتاب‌هایی در این حوزه ترجمه کرده‌است.

با مطالعه‌ی «هنر بودن» نیز با ترجمه‌ی روان و یکدستی که دارد، متوجه می‌شویم، با به کارگیری تمامی توانایی‌های آدمی، می‌توان به هدف‌های زندگی دست یافت.

کتاب در یک پیش‌گفتار ویراستار و شش بخش، به هنر بودن، یک چیز را اراده کردن، روان‌کاوی و خود آگاهی، درباره‌ی فرهنگ داشتن و فلسفه‌ی آن و دیگر مسائل می‌پردازد و از قول فروم می‌گوید: «داشتن و بودن، دو شیوه‌ی بنیادین نگاه ما به هستی و به سوی «خود» و «جهان» هستند و غلبه‌ی هر یک بر دیگری، کلیت تفکر، احساس و اعمال فرد را تعریف می‌کند.»

اریک فروم عقیده دارد، اولین شرط برای آن که انسان در هر زمینه، از جمله هنر زندگی، به موفقیتی بالاتر از حد متوسط دست پیدا کند، این است که در هر مرحله از زندگی، فقط یک چیز را اراده کند.

بشر نمی‌تواند بدون «داشتن» زندگی کند، ولی خوب می‌تواند با داشتن صرفاً کارکردی زندگی کند. مالکیت کارکردی، نیاز واقعی و زیستی انسان است و مالکیت نهادی، نیاز آسیب شناسانه‌ی او را که از طریق شرایط اجتماعی - اقتصادی خاصی، به صورت تصنعی ایجاد شده‌است، ارضا می‌کند.

در هنر بودن، می‌توان شادکامی معنوی و روحی بودن را تجربه کرد.

دارند، یا پرکردن بخش‌هایی از سؤال و جواب، می‌تواند به تعمیق یادگیری کمک کند.

با وجود نکات مثبتی که در مجموعه دیده می‌شود، تأکید بر آوردن حروف یا کلمات انگلیسی در کتاب‌ها، آن هم در پایه‌های ابتدایی، عجیب به نظر می‌رسد. هر چند گفته شده است که این کار می‌تواند شروع خوبی برای آشنایی با کلمات کلیدی بیگانه باشد.

از طرف دیگر، در ویرایش رسم‌الخطی مطالب نیز، به خاطر عدم استفاده‌ی واحد از یای میانجی، سهل‌انگاری به چشم می‌خورد. مثلاً روی جلد همه‌ی کتاب‌ها، «منظومه‌ی خرد» و شماره‌های پایه‌ها (مثلاً پایه‌ی دوم دبستان)، به یای میانجی نیاز دارند که در مجموعه نیامده‌است.

چهار کتاب علوم پایه‌های دوم و سوم توسط **مهرنوش فرهپور** و **مریم میرزایی**، دو کتاب علوم پایه‌ی چهارم توسط **راحله پورآذر** و دو کتاب پایه‌ی پنجم توسط **سپیده شهیدی** تدوین شده‌است. قیمت هر جلد از کتاب‌ها، بسته به تعداد صفحات و حجم کارهای گرافیکی، از ۱۸۵۰ تا ۱۹۵۰ تومان در نوسان است. علاقه‌مندان می‌توانند برای تهیه‌ی آن، با انتشارات مؤسسه‌ی فرهنگی منظومه‌ی خرد در تهران (۹۳-۲۲۴۲۰۰۸۶) تماس حاصل کنند.